

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ПРОТИЗАПАЛЬНИХ ЗУБНИХ ПАСТ «SPLAT MEDICAL HERBS» І «PRESIDENT DEFENSE CLINICAL» НА ГІГІЄНИЧНИЙ СТАН ПОРОЖНИНИ РОТА І ПРОФІЛАКТИКУ РЕЦИДИВІВ ЗАПАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ У ПАРОДОНТІ ПІСЛЯ БАЗОВОГО ЛІКУВАННЯ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ В ОСІБ ДИТЯЧОГО ВІКУ

Ю. С. Мигович, О. В. Авдєєв

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Встановлено, що зубна паста «PresiDENT Defense clinical» має більш виражені протизапальні та очищувальні властивості порівняно з «Splat Medical Herbs». Клінічно доведено, що використання зубної пасти «Splat Medical Herbs» понад 14 днів призводить до сухості слизової оболонки порожнини рота та збільшення чутливості зубів, що негативно впливає на перебіг запальних захворювань пародонта.

COMPARATIVE EVALUATION OF THE IMPACT OF ANTI-INFLAMMATORY TOOTHPASTE «SPLAT MEDICAL HERBS» AND «PRESIDENT DEFENSE CLINICAL» HYGIENE IN ORAL HEALTH AND PREVENT A RECURRENCE OF INFLAMMATION IN PERIODONTAL TREATMENT AFTER THE BASE GENERALIZED PERIODONTITIS IN PATIENTS CHILDHOOD

Yu. S. Myhovych , O. V. Avdyeyev

SHEI «Ternopil State Medical University by I. Ya. Horbachevsky of MPH of Ukraine»

The toothpaste «PresiDENT Defens clinical» has a pronounced anti-inflammatory properties and cleaning compared with «Splat Medical Herbs» was established. Using the toothpaste «Splat Medical Herbs» over 14 days leads to dryness of the oral mucosa and increased tooth sensitivity, which adversely affect the course of inflammatory periodontal diseases was clinically proved.

Вступ. Запальні захворювання пародонта у дітей є головною проблемою дитячої терапевтичної стоматології з огляду на їх значне поширення, кількість ускладнень і труднощі лікування. Саме захворювання пародонта найчастіше є причиною втрати зубів і можуть призводити до розладів зубо-щелепної системи, травного тракту, серцево-судинної системи тощо [1].

Найчастіше захворювання пародонта спостерігаються у дітей шкільного віку: у віці 12–15 років – 92–100 %, кровоточивість ясен спостерігається у

39 %, зубний камінь – до 82 %, патологічні кишені – у 4 % школярів цього віку. Поширеність гінгівітів у дитячому віці становить 80 %, пародонтиту – 3–5 %. Найчастіше захворювання пародонта виявляються у віці 9–10 років [2].

Проблема запальних захворювань пародонта у дітей шкільного віку пов'язана з тим, що тканини пародонта довгостроково перебувають в стані фізіологічного напруження, пов'язаного з розвитком, прорізуванням, формуванням і розсмоктуванням коренів молочних і формуванням коренів постійних зубів.

Важливим етіологічним чинником захворювань пародонта є пародонтопатогенні мікроорганізми, які разом із залишками їжі утворюють зубну бляшку (біоплівку). Зубні бляшки є постійним резервуаром мікрофлори, тому їх усунення та запобігання утворенню має велике значення у комплексному лікуванні захворювань пародонта. Найефективнішим засобом запобігання утворенню зубних бляшок та, частково, їх усунення є ретельне чищення зубів з використанням лікувально-профілактичних зубних паст. Для кращого усунення зубних бляшок із поверхні зубів до складу зубних паст введено поверхнево-активні речовини, які полегшують їх видалення, наприклад, натрію лаурилсульфат (Sodium Lauryl Sulfate – SLS) [3]. Клінічно доведено, що ці препарати швидко всмоктуються у порожнині рота і розносяться кровотоком по організму. Надалі вони накопичуються у внутрішніх органах (печінці, серці, нирках, головному мозку, органі зору) і можуть спричиняти патологічні зміни. Експериментально було встановлено, що наявність SLS у зубній пасті призводить до десквамації слизової оболонки та провокує виникнення афт у порожнині рота. Кількість виразкових уражень слизової оболонки рота зменшується на 70 %, якщо пацієнти користуються зубними пастами без SLS [4, 5]. Для того, щоб уникнути цих побічних ефектів, виробники намагаються вилучити поверхнево-активні речовини зі складу зубних паст і замінити їх природними компонентами рослинного походження. Тому, метою даної роботи стало визначення клінічної ефективності та проведення порівняльної оцінки впливу протизапальних зубних паст на основі природних інгредієнтів та протизапальних зубних паст, що містять поверхнево-активні речовини (натрію лаурилсульфат) на гігієнічний стан порожнини рота в осіб дитячого віку після базового лікування генералізованого пародонтиту.

Основна частина. Дослідження проведено у 40 хворих на хронічний генералізований пародонтит I ступеня, віком 12–15 років. Вони були розділені на дві групи по 20 пацієнтів: основну та контрольну. Усім пацієнтам провели ретельне клінічне та рентгенографічне обстеження стану тканин пародонта з визначенням гігієнічних індексів: Green–Vermillion (OH-I-S) [6], ГІ [7]; індекс кровоточивості ясенної борозни (SBI) за [8]; індекс оцінки стану тканин пародонта (РМА) папілярно-маргінально-альвеолярного за Парма [9]; вакуум-на проба на визначення стійкості капілярів ясен (В. І. Кулаженко, 1960). Усім пацієнтам провели

професійну гігієну порожнини рота, полірування та детоксикацію поверхонь зубів. Навчили правильних навичок гігієни порожнини рота і чищення зубів із використанням досліджуваних зубних паст. Залежно від проявів симптоматичного гінгівіту (катарального чи гіпертрофічного) та характеру мікрофлори пародонтальних кишень провели медикаментозне лікування. Після завершення першої фази лікування генералізованого пародонтиту здійснено оцінку клінічної ефективності та порівняльну оцінку впливу протизапальних зубних паст на основі природних інгредієнтів та протизапальних зубних паст, що містять поверхнево-активні речовини (натрію лаурилсульфат) на гігієнічний стан порожнини рота в осіб дитячого віку на основі комплексного обстеження стану тканин пародонта. Цей стан визначали в динаміці дослідження на 7, 14 день та через 1 місяць після проведеного курсу лікування. Пацієнти основної групи в загальноприйнятій схемі лікування користувалися протизапальною зубною пастою «PresiDENT Defense clinical» (Італія, Бетафарм), у контрольній – «Splat Medical Herbs» (Росія).

«PresiDENT Defense clinical» – зубна паста розроблена для спеціального догляду та лікування запальних захворювань ясен будь-якої складності. Забезпечує ефективне та безпечне видалення зубних відкладень, запобігає утворенню зубного каменя. Заживляє рани, має протизапальний, антикарієсний ефект. Емульсійна основа утворює захисну плівку на поверхні зубів та ясен і тривало захищає їх від впливу подразнювальних факторів і бактерій. До її складу входить гексетидин (0,1 %), що має антисептичну, протигрибкову дію. Руйнує клітинну оболонку мікроорганізмів або порушує синтез необхідних для розмноження мікроорганізму речовин. Активний відносно грампозитивних бактерій, грибів роду *Candida*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Proteus* spp. Цитрат цинку має антисептичну підсушувальну дію. Прополіс («бджолиний клей») – заживляє рани, стимулює місцевий імунітет, зокрема фагоцитоз. Чебрець – має бактерицидну, протигрибкову і протизапальну дії. Вміст іонів фтору забезпечує надійний антикарієсний захист, зміцнює емаль. Паста містить унікальний абразив на основі гідратованого кремнію Syloblank (індекс контрольованої абразивності 75 RDA), забезпечує ефективне і безпечне видалення зубних відкладень, запобігає утворенню зубного каменя. Особливістю абразиву Syloblank є його інертність до інших активних компонентів паст (фтору, фітоекстракту), що дозволило мак-

симально збільшити термін дії всіх компонентів пасти до рекордної позначки – 5 років. Має приємний смак і аромат.

Зубна паста «Splat Medical Herbs» (Росія) містить рослинні препарати, зокрема екстракти шавлії, ромашки і глоду, має протизапальну та кровоспинну дію. Ефірна олія герані відома як потужний антисептик. Екстракт алтайської обліпихи стимулює регенерацію м'яких тканин пародонта, Кальцис®, отриманий з ячноїшкаралупи, зміцнює емаль і захищає її від карієсу. Очищувальні властивості пасти зумовлені наявністю кремнієвих частинок кулястої форми, які не пошкоджують емаль та мають виразний полірувальний ефект. Поверхнево-активною речовиною у цій пасти є SLS.

Таблиця 1. Показники стану пародонта у хворих до початку дослідження

Показник	Основна група	Контрольна група
ОHI-S, бали	2,51±0,25	2,14±0,21
П, Федорова–Володкіної, бали	2,81±0,22	2,45±0,24
РМА, %	48,5±0,85	46,85±0,73
SBI, бали	2,48±0,52	2,51±0,71
Стійкість капілярів, с	21	19

Повторне клінічне обстеження, проведене через 7 діб, показало незначне поліпшення цих показників: ОHI-S в основній групі становив (2,03±0,25), у контрольній – (1,98±0,21) бала; індекс Федорова–Володкіної в основній групі –

За даними первинного огляду (табл. 1), середнє значення гігієнічних індексів ОHI-S та індексу Федорова–Володкіної у всіх пацієнтів було високе і відповідало поганій гігієні порожнини рота; ОHI-S: в основній групі цей індекс становив (2,51±0,25), у контрольній – (2,14±0,21) бала; індекс Федорова–Володкіної в основній групі – (2,81±0,22), у контрольній – 2,45±0,24; значення РМА в основній групі – (48,5±0,85) %, у контрольній – (46,85±0,73) %; SBI – 2,48±0,52 та 2,51±0,71 відповідно; проба Кулаженка в основній групі – 21 с, у контрольній – 19 с, що було характерно для наявності виражених явищ запалення у тканинах пародонта, зокрема ясен.

2,41±0,22, у контрольній – 2,16±0,24; РМА – (39,5±0,85) % та (37,75±0,73) %; SBI – 1,54±0,6 та 1,92±0,4 відповідно; проба Кулаженка в основній групі – 29 с, у контрольній – 31 с (табл. 2).

Таблиця 2. Показники стану пародонта у хворих через 7 днів після початку дослідження

Показник	Основна група	Контрольна група
ОHI-S, бали	2,03±0,25	1,98±0,21
П, Федорова–Володкіної, бали	2,41±0,22	2,16±0,24
РМА, %	39,5±0,85	37,75±0,73
SBI, бали	1,54±0,6	1,92±0,4
Стійкість капілярів, с	29	31

Через 14 діб показники проведених індексів значно поліпшилися: індекс ОHI-S становив в основній групі (1,51±0,23), у контрольній – (1,46±0,27) бала, індекс Федорова–Володкіної в основній групі – 1,87±0,22, у контрольній – 1,63±0,24, що відповідає задовільним показникам індексу. Також спостерігали поліпшення пародонтальних індексів: значення РМА у всіх досліджуваних хворих відповідали легкому ступеню симптоматичного гінгівіту: в основній групі – (15,06±1,2) %, у контрольній – (18,06±1,4) %; SBI – 0,42±0,4 та 0,64±0,1 відповідно; проба Кулаженка в основній групі – 47 с, у контрольній

– 51 с. На цьому етапі дослідження достовірної відмінності значень між обстеженими групами пацієнтів не виявлено (табл. 3).

За місячний термін клінічних спостережень хворих на генералізований пародонтит показники стану тканин пародонта та гігієни порожнини рота достовірно поліпшилися. Так, в основній групі пацієнтів при використанні зубної пасти «PresiDENT Defense clinical» гігієнічний індекс ОHI-S становив (0,19±0,22), а в контрольній – (0,8±0,12) бала; індекс Федорова–Володкіної в основній групі – 1,2±0,22, у контрольній – 1,4±0,24; індекс РМА в основній групі – (5,9±2,06), а в контрольній –

(17,1±2,1) бала; індекс кровоточивості SBI – 0,1±0,1) та (0,2±0,6) бала відповідно; проба Кулаженка в основній групі – 61 с, у контрольній – 68 с (табл. 4).

Таблиця 3. Показники стану пародонта у хворих через 14 днів після початку дослідження

Показник	Основна група	Контрольна група
ОHI-S, бали	1,51±0,23	1,46±0,27
П, Федорова–Володкіної, бали	1,87±0,22	1,63±0,24
PMA, %	15,06±1,2	18,06±1,4
SBI, бали	0,42±0,4	0,64±0,1
Стійкість капілярів, с	47	51

Таблиця 4. Показники стану пародонта у хворих через 1 місяць після початку дослідження

Показник	Основна група	Контрольна група
ОHI-S, бали	0,19±0,22	0,8±0,12
П, Федорова–Володкіної, бали	1,2±0,22	1,4±0,24
PMA, %	5,9±2,06	17,1±2,1
SBI, бали	0,1±0,1	0,2±0,6
Стійкість капілярів, с	61	68

Графічно результати дослідження зображено на рисунках 1, 2. На основі тривалого клінічного спостереження клінічної ефективності використання різних зубних паст виявлено деякі їх недоліки. У разі застосування зубної пасту «Splat

Medical Herbs» більшість пацієнтів контрольної групи (86,67 %) скаржилися на сухість слизової оболонки рота та підвищення чутливості зубів після використання цієї пасту понад 2 тижні.

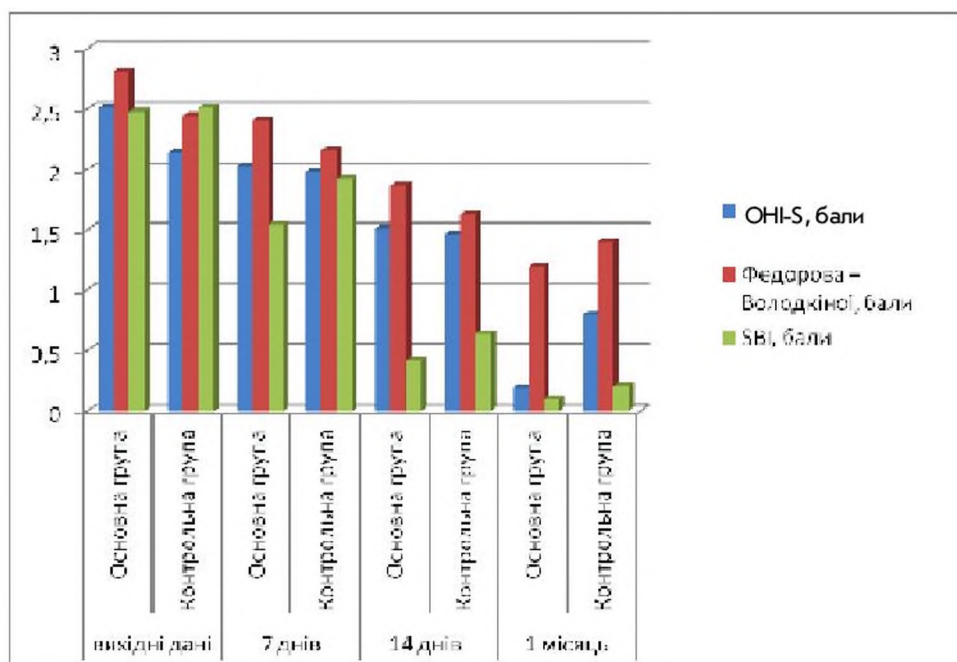

Рис. 1. Графічна характеристика гігієнічного стану ротової порожнини хворих груп спостережень.

Висновки. Під час порівняльного дослідження було встановлено, що зубні пасту «PresiDENT Defense clinical» та «Splat Medical Herbs» мають виражені протизапальні властивості, поліпшують гігієнічний стан порожнини рота і їх доцільно вико-

ристовувати у комплексному лікуванні хворих із захворюваннями пародонта. Проведені клінічні спостереження показали, що наявність у складі пасту «Splat Medical Herbs» SLS призводить, у разі її використання понад 14 діб, до сухості слизової

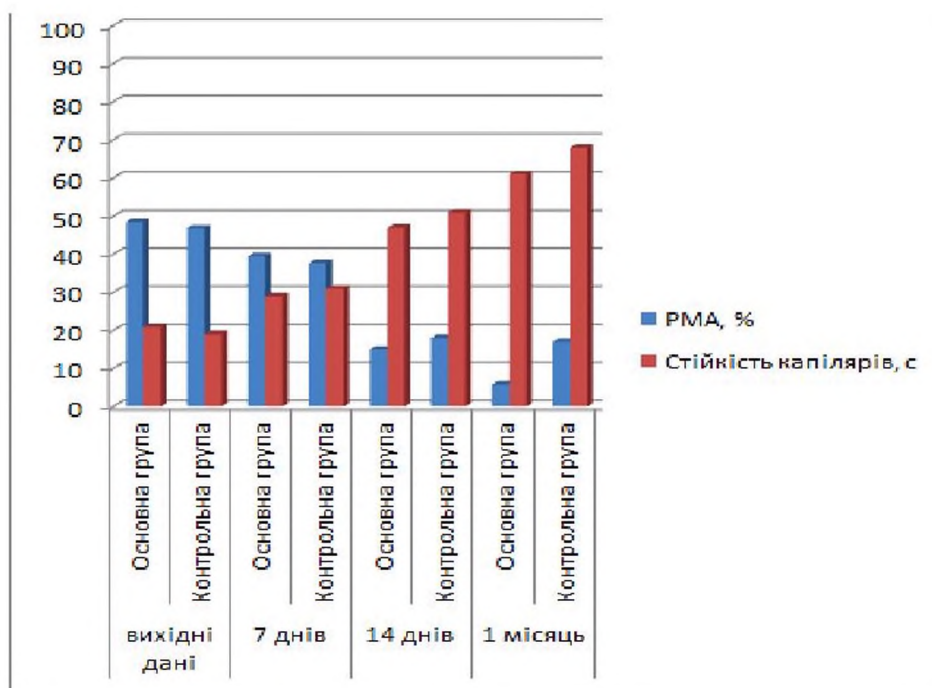

Рис. 2. Графічна характеристика ступеня запальних явищ у пародонті хворих груп спостережень.

оболонки рота і збільшення чутливості зубів, що негативно впливає на перебіг генералізованого пародонтиту. У проведені терміни дослідження було показано, що зубна паста «PresiDENT Defense clinical» має більше виражені проти-запальні та очищувальні властивості порівняно з пастою «Splat Medical Herbs». Її емульсійна основа утворює захисну плівку на поверхні зубів та ясен і тривало захищає їх від впливу подразнювальних факторів і бактерій. Паста містить унікальний абразив на основі гідратованого кремнію Syloblank (індекс контрольованої абразивності 75 RDA), забезпечує ефективне і безпечне видалення зуб-

ЛІТЕРАТУРА

1. Терапевтична стоматологія : підручник : у 4 т. / М. Ф. Данилевський, А. В. Борисенко, А. М. Політун [та ін.]. – К. : Медицина, 2008. – Т. 3. – 616 с.
2. Савичук Н. О. Сучасні погляди на етіологію і патогенез захворювань пародонта у дітей (огляд літератури) / Н. О. Савичук, О. А. Марченко // Дентальні технології. – 2008. – № 3 (38). – С. 19–23.
3. Деньга О. В. Дослідження клінічної ефективності засобів догляду за порожниною рота для дітей від ТМ «Лакалут» / О. В. Деньга, С. В. Шпак // Современная стоматология. – 2010. – № 3. – С. 96–100.
4. Herlofson B. V. Oral mucosal desquamation caused by two toothpaste detergents in an experimental model / B. V. Herlofson, P. Barkvoll // J. Oral Sci. — 1996. — Vol. 104 (1). — P. 21–26.
5. Herlofson B. V. The effect of two toothpaste detergents on the frequency of recurrent aphthous ulcers /

них відкладень, запобігає утворенню зубного каменя. Особливістю абразиву Syloblank є його інертність до інших активних компонентів пасту (фтору, фітоекстракту), що дозволило максимально збільшити термін дії всіх компонентів пасту до рекордної позначки – 5 років.

Отже, вважаємо, що зубна паста «PresiDENT Defense clinical» є більшою мірою біосумісна з порожниною рота і організмом у цілому завдяки відсутності у її складі натрію лаурилсульфату (SLS). Це зменшує її подразнювальні властивості та сприяє ефективній профілактиці рецидивів запальних процесів у тканинах пародонта.

6. Green J. C. The simplified oral hygiene index / J. C. Green, J. R. Vermillion // J. Am. Dent. Assoc. — 1964. — Vol. 68. — P. 7–10.
7. Федоров Ю. А. Оценка очищающего действия зубных гигиенических средств и качества ухода за полостью рта / Ю. А. Федоров, В. В. Володкина // Терапевтическая и ортопедическая стоматология. – К. : Здоровье, 1971. – Вып. 1. – С. 117–119.
8. Muhlemann H. R. Gingival sulcus bleeding – a leading symptom in initial gingivitis / H. R. Muhlemann, S. Son // Helv. Odontol. Acta. – 1971. – Vol. 15. – P. 107–110.
9. Parma C. Parodontopathien / C. Parma // I. A. Verlag, Leipzig, 1960. – 203 s.